

DDD politikpapir vedrørende forsøgsdyr 2011

FOLT bestyrelsen, 16. maj 2011.

DDD's politikpapirer har til formål at udgøre et grundlag for holdninger, som udtrykkes af repræsentanter for DDD udadtil på foreningens vegne.

Generelt om brug af forsøgsdyr

Arbejde med dyr i forsøg er underlagt en særlig lovgivning, "Lov om dyreforsøg". Denne lovgivning adskiller sig fra den generelle lov om dyreværn på især et væsentligt punkt: I dyreforsøg påføres dyrene i varierende grad, som en del af forsøget, smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe – forhold, som er forbudt ifølge dyreværnslovens § 1, og som ville være ulovlige, såfremt der ikke eksisterede en særlov om dyreforsøg.

DDD anerkender nødvendigheden af anvendelse af forsøgsdyr, idet dyreforsøg er med til at sikre menneskets sikkerhed og sundhed. Ligeledes mener DDD, at der vedvarende skal være fokus på de 3 R'er: Replacement - Reduction – Refinement (udvikling af alternativer til dyreforsøg - reduktion af antallet af forsøgsdyr - nedsættelse af belastningen af dyrene), således at forsøgsdyrenes forhold til stadighed optimeres. På de fleste forsøgssteder er der ansat veterinærer, som enten direkte eller indirekte har eller kan have indflydelse på hold og brug af forsøgsdyrene. Veterinærer har derfor direkte mulighed for at påvirke forholdene for dyrene i en positiv retning. Via deres uddannelse har veterinærer en særlig viden om og en særlig forpligtelse til at sikre dyrevelfærd, og til at informere om forhold vedrørende dyrehold og anvendelse af dyr på korrekt og fagligt velfunderet vis. Denne viden vil også medvirke til at resultaterne fra dyreforsøg bliver videnskabeligt pålidelige.

Der er i øjeblikket politisk fokus på gavnskriteriet, altså lovens krav om, at et forsøg skal være til væsentlig gavn. Denne vurdering er baseret på mange forhold, herunder også faglige forhold, og har ikke nødvendigvis umiddelbar betydning for dyrenes velfærd. DDD repræsenterer den faglige veterinære ekspertise og vil prioritere arbejdet på at få defineret kriterier for kategorier (grader) af lidelse, angst og smerte i relation til afvejningen af nytteværdi. Ligeledes vil DDD arbejde på et øget fokus på forskernes anvendelse af så skånsomme metoder som muligt, idet dette trods lovens krav herom ikke sker konsekvent.

Forsøgsdyrveterinærens rolle i dyreforsøg

I lovgivningen (opstaldningsbekendtgørelsen, kapitel 8) er det nævnt, at der på forsøgsstederne skal være truffet foranstaltninger, der sikrer veterinær rådgivning og behandling, endvidere, at der skal være tilknyttet en veterinær eller anden kompetent person der skal rådgive om velfærd og adfærd. Loven giver ikke yderligere anvisninger om, hvorledes funktionen skal etableres, og det er dermed overladt til institutionerne selv.

For at en veterinær, som er ansat i en institution, der udfører dyreforsøg, i tilstrækkelig grad kan varetage denne opgave, herunder særligt tilgodese dyrevelfærden, er det DDD's holdning, at veterinærfunktionen skal placeres organisatorisk på en sådan måde, at den nødvendige

kompetence og uafhængighed i forhold til forsøgsudøverne tilgodeses, som tilfældet er med kvalitetssikringsfunktionen. Veterinærfunktionen skal være tæt på den øverste ledelse, således at funktionen kan varetages bedst muligt.

Ligeledes skal veterinærfunktionen og rådgivningen vedrørende velfærd og adfærd varetages af en veterinær, som er særligt uddannet hertil med henblik på at sikre den højeste grad af faglig kompetence. DDD vil derfor arbejde på at fremme den uafhængige placering af veterinæren, og kravene til forsøgsdyrveterinærens uddannelse.

Dyreforsøgstilsynet

DDD støtter eksistensen af Dyreforsøgstilsynet som en uafhængig offentlig kontrolinstans. DDD mener, at tilsynet med dyreforsøg primært skal foretages af Dyreforsøgstilsynet, men finder, at Tilsynet, som det ser ud i dag, har behov for at få tilført yderligere ressourcer for at varetage opgaven. Forsøgsdyrveterinærerne har endvidere behov for at Tilsynet har ressourcerne til at fungere som sparringspartner i vanskelige sager.

Dyreforsøgstilsynet har igennem mange år kun bestået af en enkelt faglig sekretær, som er veterinær, bistået af nogle kontorfunktionærer. I forbindelse med inspektioner på forsøgsstederne har medlemmer fra Rådet for Dyreforsøg deltaget, men rådsmedlemmerne har ikke det egentlige ansvar for inspektionerne og sagsarbejdet¹.

Mængden og omfanget af arbejdsopgaver er siden steget markant i forbindelse med indførelse af ny lovgivning og stadigt stigende krav til Rådets behandling af ansøgninger om tilladelse til dyreforsøg. Det er derfor åbenbart, at området skal tilføres flere faglige ressourcer. Ligeledes kan sagsbehandlingen omlægges, således at ansøgninger til ukomplicerede ikke-belastende forsøg i fremtiden vil kunne varetages af Tilsynet alene, hvorved Rådet i højere grad kan fokusere på problemområder og spørgsmål af principiel art. DDD vil arbejde på en tilførsel af ressourcer til Dyreforsøgstilsynet således at udbyttet af tilsynsbesøgene øges, herunder at den faglige/veterinære sparring med dyrlægerne på forsøgsstederne udvides.

Vurdering af forsøgsprojekter

DDD støtter det nuværende system, hvor tilladelsen til dyreforsøg udstedes centralt, idet det sikrer en ensartet vurdering, som er uafhængig af lokale interesser. Lokale etiske komiteer har deres berettigelse til at højne det faglige niveau og sikre at dyrevelfærden vurderes af personer på stedet, som ikke er direkte involveret i forsøget. Sådanne komiteer bør benævnes "dyrevelfærdskomiteer" snarere end "etiske komiteer".

DDD vil arbejde på international enighed om etiske standarder, så man ikke kan flytte til udlandet og dér udføre forsøg, som man ikke kan få tilladelse til her i landet.

¹ Til illustration af opgavens omfang kan data fra Rådet for Dyreforsøgs årsberetning, senest fra 2009, bruges. I Danmark anvendes ca. 300.000 forsøgsdyr årligt. Der er lidt over 400 personer, som har tilladelse til at udføre forsøg. I 2009 blev der behandlet 149 ansøgninger på 11 rådsmøder. Der er aflagt 36 tilsynsbesøg.

Brugere af forsøgsdyr

DDD støtter lovgivningens krav til uddannelse og kvalifikationer hos forsøgsudøverne og vil arbejde for øget opmærksomhed på dette område. Det er ofte teknikere eller akademikere uden veterinær baggrund, der står for planlægning og den konkrete udførelse af belastende dyreforsøg inklusive kirurgiske indgreb. Dette er ikke uden problemer for dyrevelfærden eller for kvaliteten af de forsøgsresultater, der genereres. DDD vil arbejde for øgede krav til veterinær supervision ved belastende dyreforsøg.

Afsluttende bemærkning

Veterinæren har en vigtig rolle i samfundets anvendelse af forsøgsdyr, idet vi har en særlig mulighed og et særligt ansvar for at forbedre forholdene for forsøgsdyrene, som følge af vores faglige viden.